

ЗЛОСТНЫЙ КРОВОСОС *TABANUS BIFARIUS* LW. (DIPTERA, TABANIDAE) В ЗАКАВКАЗЬЕ: МОРФОЛОГИЯ ЛИЧИНКИ И ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИМАГО СЛЕННИЯ / Тертерян А.Е. - Институт зоологии НАН Армении - Ереван, 1995 - 7с. - Библиогр. 9 назв. - Рус. - Цеп. 8.11.96 N 15 - БЖА 96

Сленень *T. bifarius* в Закавказье, в частности в Армении, является злостным кровососом сельскохозяйственных животных. В статье дано полное описание тела личинки и склеротизованных частей ротового аппарата. Личинки вида обнаружены во влажной почве вблизи от воды на высокогорных пастбищах села Артик (Артикский р-н) и в предгорьях долины реки Аракс (ущелье р. Джрвеж, Абовянский р-н).

В горно-лесном и горно-степном поясах Армении по численности он занимает доминирующее положение среди комплекса нападающих сленней.

В интразональных участках горно-степного пояса Армении (окр. сел. Кохб, Джуджепан, Ноемберянский р-н; Цахкадзор, Разданский р-н; Овандара, Степанаванский р-н) отмечается высокая активность этих кровососов. В отдельные годы самки вылавливаются в количестве 90 - 123 экз. и составляют от 18,5 до 25,7% в каждом учете. В поясе северных лесов лет сленния продолжается с III декады июля до I декады августа, с пиком численности в июле. В западной Армении (Ширакское плато) большая активность отмечается в ущелье реки Магпан (Артикский р-н) в середине июля: в каждом учете после полудня улов *T. bifarius* составил 50 - 57% от общего количества выловленных сленней. В районах бассейна оз. Севан (с. Цопагох, Севанский р-н; Мадина, Варденис, Варденисский р-н) сленень имеет небольшую численность. В центральной Армении (Хосровский заповедник) численность сленния в июне - июле достаточно высокая, на один учет приходится 12,2 - 15% улова. В юго-восточных районах Армении (Горисский, Кафанский, Мегринский р-ны) сленень активен: на его долю приходится 26,1 - 40% от общего улова.

Ակարագրված է *T. bifarius* Lw. արյունածուծ մոզի թրթուրի մորֆոլոգիական և նրա իմացոյի էկոլոգիական առանձնահատկությունները Անդրկովկասում:

The morphology of horsefly *T. bifarius* Lw. larvae and the ecological peculiarities of its imago in Trans-Caucasus are described.

ԿԵՐԱՆՅՈՒԹԻ ԱԶԴԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԽՆՁՈՐԵՆՈՒ ՊՏՐԱԿԵՐԻ ԿԵՐԱՐՏԱՐԻՍԱՆ ԸՆԴՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿՐՈՒ / Ազիզյան Ա.Զ. - ՀՀ ԳԱԱ Կենդանաբանության ինստիտուտ - Երևան, 1996 - 8 էջ - Մատենագր. 8 անվ. - Հայ. - Ավանդ. 8.11.96 N 16 - ՀԿՀ 96

Խնձորենու պտղակերի բնական պոպուլյացիայի թվաքանակի և հետևաբար, նրա վնասատվության կասեցման գենետիկական մեթոդի օգտագործումը պայմանավորված է բնական և ինդուկցված թիթեռների թռիչքի համանաժամանակացմամբ և նրանց զուգավորմամբ: Զանի որ խնձորենու պտղակերը վնասում է ոչ միայն խնձորենուն, այլ նաև մի շարք պտղատու կուլտուրաներին (սերկիսիլենուն, ընկուզենուն, ծիրանենուն և այլն), այդ պատճառով մեր առջև նպատակ էր դրվել բացահայտել կերանյութի նշանակությունը

խնձորենու պտղակերի թրթուրների վերակտիվացման, թիթեռների թռիչքի դինամիկայի և պտղատվության համար: Ստացված տվյալները ցույց են տալիս, որ խնձորով և սերկևիլով սնված թրթուրներից թիթեռների թռիչքը հիմնականում համաժամանակացված է, որն էլ հանդիսանում է որպես գլխավոր պայման ժառանգորեն արատավոր և բնական պոպուլյացիայի թիթեռների զուգավորման համար:

Ուսումնասիրված է խնձորով և սերկևիլով սնված խնձորենու պտղակերի համեմատական կենսունակությունը և պտղատվությունը: Բացահայտվել է այդ չափանիշների համահարաբերակցության կապը կերային կուլտուրաների հետ: Սերկևիլով սնված թրթուրների քաշը գերազանցում է խնձորով կերակրվածների քաշին: Թրթուրների բարձր քաշը նպաստում է նրանց կենսունակության պահպանմանը ծնոան ընթացքում, որի շնորհիվ համապատասխանաբար քարձրանում է նաև նրանց պտղատվությունը:

Изучена сравнительная жизнеспособность и плодовитость яблонной плодожорки, питающейся плодами яблони и айвы. Выявлена коррелятивная связь этих параметров с кормовым растением. Насекомые, питающиеся айвой, имеют более высокие показатели живого веса, выживаемости и плодовитости, чем питающиеся яблоками. Высокие показатели веса гусениц, по-видимому, способствуют сохранению их физиологического состояния во время прохождения диапаузы и, соответственно, повышению их плодовитости.

The survival of the pupation, the fly and the fertility of the codling moth feeding the quince and apple fruits were studied. These parameters were in correlative link with food plant. The insects feeding quince fruits had more high indices of weight, survival after hibernation and fertility, than apple feeding ones. The high indices of larvae weight assisting the maintenance of their physiological state during diapause and, thus, increasing their fertility were revealed.